Aan de Raad

Made, 28 februari 2023

Raadsvergadering 30 maart 2023	**Registratienummer:** 2023044780 2023044780 **Casenr:** Meerdere
Onderwerp: Water- en RioleringsPlan Drimmelen 2023-2027	

Portefeuillehouder: H.T.M. Bakker, J.G.M. Vissers **Ambtelijke coördinatie:** Openbare werken **Steller:** C. Welten	**Bijlagen:** 1. Water- en RioleringsPlan Drimmelen 2023-2027	**Ter inzage:** 1.
Samenvatting: Het nieuwe “Water- en Rioleringsplan Drimmelen 2023 – 2027 - waarin opgenomen het verbreed GRP” moet worden vastgesteld door de gemeenteraad. We willen een duurzame, doelmatige en toekomstgerichte invulling van de rioleringszorg, waarin de bescherming van de volksgezondheid, het streven naar het voorkomen van wateroverlast en een goede kwaliteit en kwantiteit van grond- en oppervlaktewater gewaarborgd zijn. Hiervoor geven we op de verschillende onderwerpen / thema’s invulling aan de gemeentelijke zorgplichten en vergroten we stap voor stap de ambities rondom klimaatadaptatie. Dit kunnen we doen met de rioolheffing en inzet van de voorziening.		

VOORGESCHIEDENIS
Het huidige Water- en RioleringsPlan [WRP] had een doorlooptijd tot eind 2022. We stelden een nieuw WRP 2023 tot en met 2027 op. Het nieuwe WRP 2023-2027 ligt nu ter besluitvorming voor.

WAT WILLEN WE BEREIKEN?
Na de vaststelling van het Water- en RioleringsPlan 2023-2027 hebben we een geactualiseerd riolerings- en waterbeleid met vastgestelde speerpunten. Ook hebben we dan vastgestelde ambities voor water en klimaat. Hiermee kunnen we klimaat en klimaatadaptatie verder laten landen in de organisatie.

HOE PAST DIT BINNEN BELEID EN WETGEVING?
Met dit WRP geven we invulling aan de verschillende wetten en regelingen van andere overheden. Een overzicht hiervan staat in hoofdstuk 2 van het WRP. Verderop in dit voorstel lichten we de relatie met andere lokale visies en programma’s toe.

Duurzaamheidsparagraaf?
Toelichting: Het WRP heeft een sturende functie voor het duurzaamheidsbeleid en geeft uitwerking aan de thema’s in het programma Duurzaamheid, de Big Five van Drimmelen.

WAT GAAN WE DOEN?

Wetgeving

In de Wet Milieubeheer is vastgelegd dat gemeenten verplicht zijn een Gemeentelijk RioleringsPlan op te stellen, waarin zij hun beleid voor de rioolzorg vaststellen. In de WaterWet van 2009 is de gemeentelijke zorgplicht voor riolering (afvalwater) verbreed naar de zorgplicht die ook hemelwater en grondwater omvat. Dit resulteert in het voorliggende WRP.

Visie van de gemeente Drimmelen

De gemeente Drimmelen heeft een toekomstvisie 2040 opgesteld. Daarin heeft zij, in samenspraak met de inwoners, een aantal toekomstperspectieven uitgewerkt. Deze toekomstperspectieven betreffen ‘samen bouwen aan de toekomst’ (meedoen en elkaar versterken), ‘een levendige gemeente’ (aantrekkelijke leefomgeving), ‘onze blauwgroene motor’ (natuur, recreatie en agrarische sector) en ‘een toekomstbestendige gemeente’ (energietransitie en klimaatadaptatie). Met name bij het laatste toekomstperspectief zit een ruime overlap met dit WRP, maar ook aan de andere toekomstperspectieven kan het WRP bijdragen.

Onderwerpen WRP

Net als de voorgaande Water- en rioleringsplannen is ook dit WRP opgesteld conform de richtlijnen van de Kennisbank Stedelijk Water van de stichting Rioned.
Gebaseerd op nationale wetgeving, onze eigen visie, de integrale systeembenadering en de geboden richtlijn leidt dit tot de volgende onderwerpen in het WRP:

A. Afvalwater
B. Klimaatadaptatie
    a. Hemelwater
C. Grondwater
D. Oppervlaktewater
E. Middelen en kostendekking

A. Afvalwater

Het afvalwater of rioolwater wordt door middel van een buizensysteem afgevoerd naar de RioolWaterZuiveringsInstallatie [RWZI] van het waterschap. We hebben drie methoden om het afvalwater te verzamelen en af te voeren:

- Gemengd riool → afvoer van afvalwater en hemelwater tezamen in één buis
- Gescheiden riool → afvoer van afvalwater en hemelwater gescheiden in twee buizen
- Drukriool → het afvalwater voeren we af met (kleine) gemalen.

Als de hoofdriolering te ver weg ligt gebruiken we Individuele Behandeling Afvalwater [IBA] (mini zuivering).

We houden inzicht in de hoeveelheid en de technische staat door onze digitale beheersystemen op orde te hebben en te houden. Op basis hiervan voeren we structureel beheer en onderhoud uit aan deze eigendommen. Jaarlijks voeren we inspecties uit, reinigen en repareren waar noodzakelijk. Dit doen we ook bij klachten en/of meldingen.

Wij voeren het afvalwater af tot aan het overnamepunt. Vanaf hier neemt het waterschap het van ons over. Zij zorgen dat het afvalwater bij de RWZI komt. Over deze overnamepunten ontbreken nog concrete afspraken.

De speerpunten voor de komende planperiode met betrekking tot beheer en onderhoud kunnen we als volgt samenvatten:

- ≈ Revisie en databeheer versterken en structureel capaciteit daarvoor inplannen.
- ≈ Concretiseren overnamepunten met waterschap Brabantse Delta.

- ≈ Voortzetten bestaand, regulier onderhoudsprogramma.

Huisaansluitingen
Het particuliere deel van de riolering gaat over naar de gemeente op de erfscheiding. Hier scheidt ook de verantwoordelijkheid voor de kosten. Zowel voor aanleg als voor een verstopping of andere klachten. Bij deze werkzaamheden gaan we gestandaardiseerd te werk. Echter is dit nooit uitgeschreven in een rioolverordening.

Dit leidt tot de volgende speerpunten in de komende planperiode:
- ≈ Opstellen van een riool(aansluit)verordening.
- ≈ Zo snel mogelijk oplossen van klachten en storingen, heldere communicatie met waar mogelijk burgerparticipatie.
- ≈ Rekening houden met voldoende (doorloop)tijd en menskracht binnen uitvoeringsprojecten voor betrokkenheid in het participatietraject.

B. Hemelwater (klimaatadaptatie)
In het vorige WRP is met de (water)ambities een begin gemaakt richting klimaatadaptatie. In dit plan nemen we alle klimaatambities vanuit het DeltaPlan Ruimtelijke Adaptatie [DPRA] op.

Die klimaatambities bestaan uit 4 thema's:
- Het wordt natter; wateroverlast
- Het wordt warmer; hittestress
- Het wordt droger; droogte
- De zeespiegel stijgt; overstromingen

Hoewel dit een nieuw beleidsveld lijkt, kennen we de thema's al langer. In het vorige WRP hielden we al rekening met intensievere buien (bui 09) en droogte, maar dat zijn niet alle thema's. In het WRP is daarom gekozen om hemelwater(zorgplicht) onderdeel te laten zijn van klimaatadaptatie.
In de huidige visie en gemeentelijk beleid is al rekening gehouden met de klimaatverandering. In de visie van de gemeente is opgenomen dat:

> *"In 2040 is de gemeente Drimmelen klimaatbestendig en water robuust ingericht. Er zijn volop bomen en groene perken en ook de particuliere erven zijn veel meer als tuin ingericht. Bij alle nieuwe woningen wordt rekening gehouden met groen, zo heeft elk huis een stuk groen, naast, aan de muren of bovenop het huis. Bomen zijn er genoeg. Dankzij deze slimme oplossingen zijn de nadelige effecten van klimaatverandering (zoals wateroverlast en hittestress) zo minimaal mogelijk merkbaar. De nadelige effecten die er zijn zullen we accepteren.* ***In Drimmelen heb je droge voeten en een koel hoofd.****"*

Het programma duurzaamheid kent een aantal concrete doelen voor de klimaatadaptatie:
1. *Klimaatbestendig handelen vanaf 2020.*
2. *Vanaf 2020 in nieuwe gebieden waterneutraal bouwen bij een toename van verhard oppervlak van 500 m² of meer.*
3. *Groene kernen (Toekomstvisie, concept Omgevingsvisie).*
4. *Gemeente, bedrijven en inwoners spelen allemaal een rol bij klimaatadaptatie (Toekomstvisie, concept Omgevingsvisie).*
5. *Bovengrondse oplossingen om hemelwater op te vangen, in plaats van af te voeren via het riool (Waterbeleidsplan).*

Hiermee conformeert de gemeente zich met de doelstelling van het landelijke DPRA om in 2050 klimaatbestendig en waterrobuust te zijn. In 2040 heb je in Drimmelen al een koel hoofd en droge voeten.

Provinciaal sluit de gemeente zich aan bij het eindrapport van de adviescommissie Droogte "Zonder water, geen later". Waarbij als algemene conclusie mag worden gesteld dat men droogte moet voorkomen en water moet vasthouden. Zie ook Eindrapport adviescommissie Droogte: Zonder water, geen later - Provincie Noord-Brabant. In de raadsbrief droogte van 19 december 2022 gingen we hier verder op in en werd de relatie met het DPRA en klimaatadaptatie uiteengezet.

Met betrekking tot waterveiligheid heeft ons waterschap Brabantse Delta in haar WaterBeheerProgramma onderstaande beleidskeuze opgenomen:

"Het waterschap geeft het goede voorbeeld door het nemen van gevolgbeperkende maatregelen, door de overstromingsrisico's mee te nemen in geplande aanpassingen van onder andere kunstwerken, zuiveringen en (buiten-)locaties. Daarnaast wordt verkend in welke mate ***compartimenteringskeringen*** *verder kunnen bijdragen aan het verkleinen van de gevolgen van een overstroming. Hierover wordt in de planperiode een besluit genomen*."

Iets hogere ambities
Als men de vastgestelde waterambities uit het WRP 2018-2022 naast de klimaatambities legt zoals deze in het WRP 2023 - 2027 zijn opgenomen, valt op dat de ambities gemiddeld een beetje hoger zijn.
Deze (klimaat)ambities zijn voor een deel al vastgesteld en opgenomen in het coalitieakkoord en collegewerkprogramma:

- Het creëren van schaduwplekken (in relatie tot hittestress) binnen een straal van 300 tot 500 meter.
- Opstellen en uitvoeren uitvoeringsplan voor de Duurzaamheids-'Big Five': energietransitie, duurzaam ondernemen, circulariteit, klimaatadaptatie, natuur en biodiversiteit en duurzame mobiliteit.
- Formatie voor klimaatadaptieve maatregelen (0,5 fte).

Hemelwaterzorgplicht
Het hemelwater zamelen wij doelmatig in waarna we het verwerken. Onder verwerken verstaan we in elk geval de volgende maatregelen:

- Bergen,
- Transporteren,
- Terug brengen in de bodem of oppervlakte water,
- Afvoeren naar een zuivering.

Perceeleigenaren dienen in eerste instantie zelf het overtollige hemelwater op eigen perceel te bergen. Als dit niet mogelijk is, heeft de gemeente een inspanningsverplichting om dit hemelwater te ontvangen en af te voeren.
Door de tegenwoordige extreme buien is het mogelijk dat hemelwater tot water-op-straat situaties leidt. Onze focus ligt op het voorkomen van wateroverlast. Soms kan er wel water op straat blijven staan (waterhinder), maar de inzet is om waterschade (water komt in de huizen) te voorkomen.
In de komende planperiode zijn daarom de speerpunten voor klimaatadaptatie (hemelwaterzorgplicht):

- ≈ Invulling geven aan de klimaatdoelstellingen uit de ambitiematrix klimaatadaptatie (onder andere middels de uitvoeringsagenda).
- ≈ Klimaatbestendige inrichting van de openbare ruimte en het zoveel als mogelijk voorkomen van wateroverlast en waterschade.

- ≈ Eigen verantwoordelijkheid en mogelijkheden op eigen terrein onder de aandacht brengen van bewoners en particuliere perceeleigenaren.
- ≈ Interne en externe afstemming rondom maatregelen en projecten om zoveel als mogelijk werk met werk te maken.

Onderzoek en planning
Zowel voor het vuilwater als hemelwater is het belangrijk goed inzicht te hebben in de kwalitatieve staat en het functioneren van het rioolstelsel. Hiervoor inspecteren wij systematisch de riolering, berekenen, meten en monitoren we het systeem. Deze data verwerken we in onze beheersystemen.

Voor de planperiode zijn daarom de volgende speerpunten opgenomen:
- ≈ Voortzetten kern- en wijkgerichte aanpak reiniging en inspectie.
- ≈ Meer actieve analyse en interpretatie van alle verzamelde gegevens uit de hoofdpost.

Vervangingsplanning
Bij het vaststellen van de begroting 2023 was de vervangingsplanning al bekend. Vandaar dat we deze planning nu één op één overnemen in het WRP. Hierin zijn ook de ambitiegelden reeds verwerkt.

De vervangingsplanning is tot stand gekomen door de inspecties te vertalen naar maatregelen. Waarbij de afweging wordt gemaakt om te renoveren of te vervangen. Noodzakelijke vervanging zien we als kans om klimaatadaptieve maatregelen uit te voeren. Oftewel: Werk met werk maken.

In Made realiseren we een “watersnelweg”. Hiermee brengen we overtollig water vanuit de kern naar de randen van het dorp. Daar willen we water bergen in retenties. Momenteel beoordeelt de provincie of dit project in aanmerking komt voor subsidie. Zie hierover ook de raadsbrief van 12 april 2021 “Het klimaatadaptatieproces in de gemeente Drimmelen”.

Meer algemeen en geldend voor alle kernen zijn er kansen om af te koppelen bij rioolvervangingen. Afhankelijk van onder andere de resultaten van de rioolinspecties kan de vervangingsplanning veranderen. Het is hiermee een dynamische planning.

De speerpunten bij de vervangingsplanning zijn:
- ≈ Een realistische en doelmatige vervangingsplanning, gebaseerd op actuele eenheidsprijzen. Concreet uitgewerkt voor de komende planperiode.
- ≈ Gericht bouwen aan de hoofdstructuur, vooral hemelwaterriolering, om zoveel mogelijk toekomstbestendig te zijn.

Riolering buitengebied
In verband met de (zeer) grote afstanden tot het hoofdriool zijn bedrijven en woningen in het buitengebied aangesloten via een drukrioolsysteem of een IBA. Zodoende zijn er geen ongezuiverde lozingen meer in de gemeente. Onder andere vanuit de efficiëntie is het wenselijk om samen te werken met het waterschap en het beheer en onderhoud voor de IBA’s over te dragen.

Dit resulteert in het speerpunt:
- ≈ Afspraken maken met waterschap Brabantse Delta om te komen tot overdracht van het beheer en onderhoud van de IBA’s.

C. Grondwater
Mede door de klimaatverandering is er toename van meldingen over grondwateroverlast en onderlast. Het is dus wenselijk hier eenduidig beleid voor te hebben om onze inwoners goed

te informeren. De Waterwet helpt ons hierbij omdat daarin de grondwaterzorgplicht is opgenomen. In het beleid wordt invulling gegeven aan de grondwaterzorgplicht.
In grote lijnen betekent dit:

- De gemeente treft maatregelen om nadelige gevolgen van de grondwaterstand te beperken of voorkomen.
- De perceeleigenaar is zelf verantwoordelijk voor het voorkomen van schade of overlast bij hoge of lage grondwaterstanden.
- De gemeente heeft geen plicht het grondwaterpeil op een vastgesteld peil te houden.

D. Oppervlaktewater

Met betrekking tot het oppervlakte water werken we nauw samen met het waterschap Brabantse Delta. Zij zijn de waterkwantiteits- en kwaliteitsbeheerder.
Watervoerende sloten noemen we A-watergangen, de overige B of C. A-watergangen zijn in de regel in beheer en onderhoud bij het waterschap en de B en C bij de aanliggende perceeleigenaar. Binnen de bebouwde kom is dat meestal de gemeente.
Voor belangrijke waterpartijen (in de gemeente Gat van den Ham en Breede Vaart) heeft de gemeente vanuit de (Europees) KaderRichtlijn Water [KRW] een verplichting bijdrage om eventueel negatieve invloeden van lozingen te beperken.

E. Middelen en kostendekking

De rioolheffing dekt voor 100% de kosten met betrekking tot de riolering. De kosten bestaan uit investeringen en exploitatie. De investeringen worden gekapitaliseerd. Dit betekent dat de kosten van een investering over 60 jaar worden verdeeld (inclusief rente). De exploitatie bestaat uit personeelskosten, kosten voor beheer en onderhoud en gemengde activiteiten (b.v. straatvegen).

Door de geplande rioolvervangingen en nieuwe aanleg zullen de kosten over de planperiode naar verwachting met € 160.000 stijgen.
Hiermee zal dus ook de rioolheffing toe gaan nemen. Echter heeft de gemeente een voorziening om schommelingen in de heffing op te vangen. Bij de vaststelling van de rioolheffing voor 2023 is bepaald de voorziening over de planperiode 2023-2027 in te zetten. Dit heeft een stabiliserend effect op de rioolheffing.

In het begin van de komende planperiode wordt het systeem van de rioolheffing en de bijhorende grondslag geëvalueerd. Afhankelijk van de resultaten daarvan kan gekozen worden voor een aanpassing van de systematiek. De raad wordt hier separaat bij betrokken.

<u>Verloop voorziening</u>
Door de inzet van de voorziening ten behoeve van de tariefsverlaging neemt de voorziening af. Dit conform de BBV-voorschriften.

<u>Ambitie</u>
De klimaatambities zoals opgenomen kunnen worden gedekt uit het restant ambitiegelden van WRP 2018-2022 (lopend krediet). De personele uren zijn voorzien in de vacature klimaatadaptatie (coalitieakkoord).

WIE ZIJN DE BETROKKEN PARTIJEN
Het WRP is tot stand gekomen met de hulp van diverse disciplines binnen de organisatie. Het waterschap is als externe partij betrokken. Maar ook de partners in de samenwerking WE4Climate.

RESUMÉ WAAROVER MEN ZICH MOET UITSPREKEN
Aan de gemeenteraad wordt gevraagd of zij mee kan gaan met het Water- en RioleringsPlan Drimmelen 2023 – 2027 – met daarin opgenomen het verbreed GRP.

WAT ZIJN DE KOSTEN?
Zie de toelichting onder “middelen en kostendekking” in het voorstel. Per saldo is dit nul. De kosten worden voor 100% gedekt uit de rioolheffing.

WAT ZIJN DE ALTERNATIEVEN?
Gewijzigde vaststelling van het WRP op de diverse onderdelen door hogere of lagere ambities of andere keuzes.

HOE GAAN WE COMMUNICEREN?
De vaststelling wordt in nieuwsblad ’T Carillon en op de website van de gemeente vermeld.

WAT IS DE VERVOLPROCEDURE?
Na vaststelling van het WRP gaan we verder met de uitvoering en geven we invulling aan de verschillende speerpunten.

Burgemeester en wethouders van Drimmelen

Laten staan ivm handtekening

Laten staan ivm handtekening

Laten staan ivm handtekening

,

De raad van de gemeente Drimmelen;

gelet op het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 28 februari 2023;

B e s l u i t :

Het Water- en RioleringsPlan 2023-2027, waarin opgenomen het verbreed GRP, vast te stellen.

Made, 30 maart 2023

de raad voornoemd,

Laten staan ivm handtekening

Laten staan ivm handtekening

Laten staan ivm handtekening